

HANDLAGET

NR 3 • 2021

Hemslöjdsföreningen Sörmland

Täljakademin täljde räfsor

Intresset för att delta var stort, över 20 anmälde sig, men bara åtta fick vi vara enligt coronareglerna. Ulf Andersson Eckardt ledde oss denna varma 29 maj vid idylliska Långmaren.

Han hade förberett vårt slöjdmaterial väl, så vi skulle ha en chans att hinna bli klara. Smågranar till skaft, något svängd färsk björk till räfshuvud och torrt trä i hårt träslag som hassel och oxel till pinnarna. Först hjälptes vi åt att klyva granarna, från rotändan så pass mycket att de gick att böja ut och fästa i huvudet. Planen var att huvudet skulle krympa fast både skaftet och pinnarna när det torkade, men jag fick kila skaftet. Vilket lätt, spänstigt och vackert redskap att räfsa ihop sitt ängshö med! Jag har en stor förhoppning att till slut slöjda mitt eget lieorv att matcha räfsan med.

TEXT: LOTTA RISBERG

FOTO: KERSTIN UPPMAN OCH LOTTA RISBERG

Huvud, skaft och pinnar under täljarbete!

**Psst!
Dags att söka
Lars Aldéns
Hårslöjdsfond!**

Senast den 15 oktober 2021 vill Hemslöjdsföreningen Sörmland ha in ansökningar till fonden. Vilka villkor som gäller för att komma ifråga som stipendiat samt ansökningsblankett hittar du på www.slojdisormland.se/Om_foreningen/Lars_Aldens_hardslojdsfond.

Välkommen att söka!

Räfshuvud fram- och baksida, tillverkad av Ulf Andersson Eckardt.

Hemslöjden

Hemslöjdsföreningen Sörmland
facebook.com/hemslöjdsforeningensormland
Nr 3 • 2021 www.slojdisormland.se

1

2

3

4

5

6

1. Här bråkas linet av Kerstin Uppman
2. Linet skäktas
3. Linet häcklas

4. En tofs med linfibrer
5. Linet spinns
6. Exempel på linnetyger och lingarner

Bråkkalas i Malmköping

Tillsammans med Hembygdsförbundet i Sörmland och Sörmlands museum anordnade vi i föreningen ett bråkkalas den 28 augusti.

Vi höll till på gräsmattan mellan husen på Hembygdsgården i Malmköping. Där hade hembygdsföreningen rest ett stort tält, eftersom prognoserna visade att dagen skulle bli regnig. Inne på Länsmansgården fanns fika och på övervåningen var Textilmuseet öppet.

I projektet *1 kvadratmeter lin* är det många i landet och i Sörmland som har odlat lin i sommar. I mitten eller slutet av augusti brukar det vara dags att skörda (rycka) linet. Därefter ska det torkas för att sedan rötas. Rötningen görs antingen i vatten eller på marken och gör att linfibrerna går att skilja från veden.

Linfibrerna ligger runt veden i stråt. När rötningen är klar ska linet återigen torkas. Till denna torkning användes lingropar eller någon typ av linbastu, i Sörmland kallade pörten.

På bråkkalaset hade vi rötat lin, som vi tror var rötat för ca 50 år sedan, för att visa de olika momenten som tar fram fibrerna. En del av redskapen fanns i ett uthus på Hembygdsgården. Under dagen visade vi hur det går till att bråka, skäkta, häckla och spinna, och besökarna hade möjlighet att prova. Det var mycket bra kvalitet på det rötade linet och flera av besökarna gick hem med en tofs långa fina fibrer och en bunt blånor.

Förutom full aktivitet blev det många intressanta samtal och berättelser. Många av de ca 60 besökarna hade odlat lin i projektet och ville veta hur de ska gå vidare. Andra berättade om hur de hittat redskap i uthus och på vindar som de nu fick förklaring till. Det blev också berättelser om hur äldre generationer odlat och berett lin runt om i Sörmland.

Kanske var detta en början på en tradition? Är nästa steg att anordna spinngillen? Hör av dig till oss med synpunkter och idéer.

TEXT: EVA SVENSSON
FOTO: KERSTIN UPPMAN OCH EVA SVENSSON

Först **PANIK** – sedan löste det sig!

När många vävstugor läggs ner känns det stort att få vara med när en ny startas upp! Det är vad som har hänt i Oxelösund.

Genom ett samarbete mellan Oxelösunds hembygdsförening och Hemslöjdsföreningen Sörmland ställdes nyligen Villa Bergsund i gamla Oxelösund i ordning med vävstolar och tillbehör. En hel del av utrustningen kom från en tidigare vävstuga som blivit av med sin lokal men som nu fick komma till användning igen.

Mariana Karlsson i Oxelösunds hembygdsförening kom med den lysande idén att dra igång en nybörjarkurs i vävning när Villa Bergsund blivit redo för att ta emot ett gäng elever. Kursen anordnades via folkhögskolan i Eskilstuna och en vävlärare engagerades. Allt verkade mycket lovande, och undertecknad blev en av antagna elever. Fler än som fick plats anmälde sig, så vi som kom med kände oss lyckligt lottade.

I ett mycket sent skede – söndag eftermiddag, dagen innan kursen skulle börja – blev läraren tvungen att inse sig besegrad av sjukdom, och paniken bredde ut sig bland de involverade kursarrangörerna! Skulle kursen ställas in?

Hemslöjdsföreningens ordförande, Eva Svensson, greppade telefonen och började leta efter

en ny lärare. Hjalte i dramat kom att bli Tove Hofsten, med en treårig utbildning i vävning på HV i Stockholm som hon avslutade för cirka ett år sedan. Orutinerad som lärare, och med i stort sett ingen tid alls för förberedelser, antog hon utmaningen att lotsa sju ivriga nybörjare genom vävningsgrunder.

Det hela utföll till stor belåtenhet för alla inblandade parter. De problem som uppstod längs vägen löstes med gemensamma krafter och glatt humör. Både elever och lärare tyckte sig på fredagen ha fått med sig förväntade kunskaper och erfarenheter med råge. Ganska snart insåg vi alla hur gärna vi vill ha en fortsättningskurs, och Tove har lovat att ställa upp igen.

Det kanske är bra att ha lite panik först, så att njutningen blir desto större när allt har ordnat upp sig? Nja, det är nog tveksamt, men visst var det en underbar vecka med vävning och umgänge i en fantastisk miljö med havet inpå knuten, där lyckokänslan blev större av vetskapen om hur nära vi var att mista hela upplevelsen!

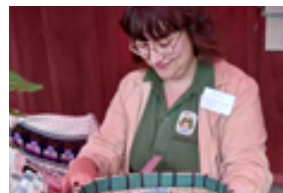
TEXT OCH FOTO: KERSTIN UPPMAN

Bild överst: Havsutsikt från Villa Bergsund. Foto: Eva Svensson.
Mellan: Tove Hofsten visa hur man knyter upp tramporna.
Nederst: Full fart i vävstolarna!

Korgar av persiennner

I samband med att projektet Korgen lyfter avslutade sin korgutställning på Rademachersmedjorna i Eskilstuna blev föreningen inbjuden att ha en workshop i korgtillverkning av återbrukat material. Vi höll till utomhus och väderprognosen lovade både regn och blåst, varför vi beslutade oss för att fläta korgar av persiennner. Korgar gjorda i wellpapp, pastapaket, telefonkatalog, tidningspapper och tygrester fick följa med som exempel på att det går att

Linnea Lindbom flätar persiennner till korgar.

fläta korgar av många olika material. Det blev kanske inte så många korgar flätade, men flera trevliga samtal och mycket inspiration från de korgslöjdare som också fanns på plats.

TEXT OCH FOTO: EVA SVENSSON

Metallkorgar flätade av gamla persiennner!

Kalendarium 2021

Plats för adressetikett

Oktober

T. o. m. 23/10 Utställning: Vad händer om ingen längre kan? Kulturhuset Multeum, Strängnäs. En utställning om slöjd, hantverk och immateriellt kulturarv. Sju Sörmländska slöjdare och hantverkare presenteras.

Lör-sön 2-3/10 Kurs: Kvinnor täljer med kniv och yxa. Hembygdsgården, Malmköping. Kl 9.00–16.30. Du lär dig att tälja slevar, burkar, klädhängare, leksaker, skålar och knoppar. Vi täljer med kniv och yxa, bandkniv och täljhäst i färskt virke. Kursledare: Mette Handler. Pris: 1900 kr, medlem 1700 kr, ungdom 1000 kr. **Fullbokad**

Kursanmälan & frågor

Kursanmälan och betalning gör du via webbshop på hemsidan, om inte annat står under kursen:

<https://butiken.sormlandsmuseum.se/kurser>

Priser: Ungdom räknas som 16-25 år

För mer info kontakta Niklas Eriksson

072-145 02 35

niklas.eriksson@regionsormland.se

Lör 9/10 + Lör-sön 23-24/10 Kurs: Klyva spån och böja svep. Sörml. museum, Nyköping. Kl 9.00–16.30. Vi tillverkar askar och brickor i svepteknik. Kursledare: Helena Åberg. Pris: 2600 kr, medlem 2400 kr, ungdom 1500 kr. **Anmälan senast 15/9.**

Fre-sön 15-17/10 Kurs: Patcha ditt plagg. Sörml. museum, Nyköping. En kurs för dig som gillar nya uttryck och att återuppliva kläder. Fre kl 17-20, lör-sön kl 9-16.30. Kursledare: Jenny Holmlund, a.k.a. JENNYVEXALA. Pris: 2100 kr, medlem 1900 kr, ungdom 1200 kr. **Anmälan senast 27/9.**

16-17/10 Kurs: Sy en randtröja eller annat ytterplagg till folkdräkt. Sörml. museum, Nyköping. Kl 9.00–17.30. Lärare: Kerstin Nordlinder Arlid. Pris: 1900 kr, medlem 1700 kr, ungdom 1000 kr. **Anmälan senast 1/10.**

Fre-sön 29-31/10 Kurs: Skärsvarvning. Sörml. museum, Nyköping. Kl 9.00–16.30. Vi svarvar skålar och andra föremål. Lärare: Åke Landström. Pris: 2900 kr, medlem 2700 kr, ungdom 1500 kr. **Anmälan senast 11/10.**

Slöjdträffar i Nyköping!

Tis 28/9 kl 18-20.30

Tors 14/10 kl 13-15.30

Ons 27/10 kl 13-15.30

Tors 4/11 kl 18-20.30

Tors 25/11 kl 13-15.30

Kolla slöjdkalendern i www.hemslöjden.org
Vid frågor kontakta:
Kerstin Uppman
070-974 94 56
cosmonata@gmail.com

Kanske, kanske kan vi träffas igen, i höst....

Kanske kan vi ordna aktiviteter av olika slag, kurser, träffar, föredrag, workshops osv. Var skall vi börja? Vad vill du att vi skall arrangera?

Hör av dig till
hemslöjdensormland@gmail.com

Nästa nummer av Handlaget

Manusstopp för nästa nummer av Handlaget: Måndag 15 november 2021

Vill du bidra till att Handlaget blir som du vill? Skicka in högupplösta foton, notiser, berättelser, frågor eller texter till redaktionen så tar vi med det i nästa Handlag. Maila till grafisk formgivare Ann Ahlbom Sundqvist ann@ann.se • 073-628 48 34.

Om ni kontinuerligt vill få info om våra aktiviteter på e-post, skicka er adress till: hemslöjdensormland@gmail.com

Kontakt

Hemslöjdsföreningen Sörmland

Eva Svensson, ordförande • 070-454 55 16
hemslöjdensormland@gmail.com

Kärtrorp, Vidåsen • 643 97 Västra Näshulta

www.slojdisormland.se

Länshemslöjds konsulenterna Sörmlands Museum

Niklas Eriksson Länshemslöjds konsulent
hård slöjd, 072-145 02 35
niklas.eriksson@regionsormland.se

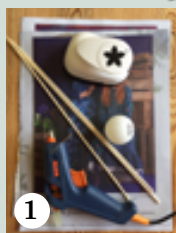
Karin Sterner Länshemslöjds konsulent
textil, 076-696 36 34
karin.sterner@regionsormland.se

Lotta Risberg Museiassistent
072-143 60 57
lotta.risberg@regionsormland.se

www.sormlandsmuseum.se

Gör en hållbar blomma!

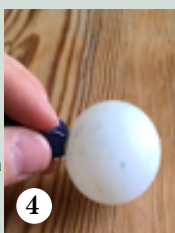
Hösten kommer smygande och även om det finns blommor kvar att njuta av så kan det ju vara läge att tillverka några som står året runt!

1

1. Du behöver:

- Fint papper i valfri färg (t.ex. från reklambroschyr)
- En pingisboll eller flirtkula eller annat runt föremål
- Pinne, limpistol och en penna med platt ände.

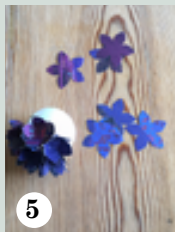
4

4. Nu kan du börja limma fast blommorna på bollen. Limpistol är praktiskt, även om det finns risk för att man bränner sig på fingrarna... Det behöver i alla fall vara ett snabbtorkande lim.

2

2. Jag har använt ett 40-tal blommor som är ca 25 mm i diameter. Det är praktiskt att använda en stans, men det går också att klippa blommor på frihand. Eller prova andra former för att få en annan struktur på din färdiga blomma!

5

5. Fortsätt fylla på med blommor. Lagom tätt så att bollen inte syns. Avsluta med att limma fast en pinne som blomstjälk. Kan vara lite pillrigt att få den att bli rak, men det är bara att andas lugnt och försöka igen!

3

3. Dags att forma blommorna! Detta görs genom att pennans platta ände pressas mot blommorna och ett mjukt underlag, tex en grytlapp. Vicka runt lite med pennan så det formas en "botten" på blommorna.

6

6. Färdig!

(Den ljusa blommorna är gjord av gamla boksidor och med en flikigare blomstans.)

TEXT OCH FOTO:
JOHANNA LOVÉN

Hemslöjden

Hemslöjdsföreningen Sörmland
facebook.com/hemslöjdsforeningensormland
Nr 3 • 2021 www.slojdisormland.se